

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-69-T

Datum: 29. mart 2010.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsedavajući
sudija Michèle Picard
sudija Elizabeth Gwaunza

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 29. marta 2010.

TUŽILAC

protiv

**JOVICE STANIŠIĆA
FRANKA SIMATOVIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO PODNESKU STANIŠIĆEVE ODBRANE U VEZI S FORMOM
OPTUŽNICE**

Tužilaštvo

g. Dermot Groome

Branioci Jovice Stanišića

g. Geert-Jan Alexander Knoops
g. Wayne Jordash

Branioci Franka Simatovića

g. Mihajlo Bakrač
g. Vladimir Petrović

I. PROCEDURALNI KONTEKST

1. Dana 3. novembra 2009. godine Stanišićeva odbrana je podnela "Podnesak odbrane u vezi s formom Optužnice" (dalje u tekstu: Podnesak), u kojem je zatražila da se tužilaštvu naloži da u Optužnici konkretizuje svoju tezu protiv Jovice Stanišića (dalje u tekstu: optuženi).¹ Dana 17. novembra 2009. godine, tužilaštvo je podnelo odgovor u kojem se protivi Podnesku.² Simatovićeva odbrana nije odgovorila na Podnesak.

2. Stanišićeva odbrana je prethodno, 30. septembra 2009. godine, zatražila da se u Podnesku propisani broj reči poveća na 8.000 reči, tražeći da u istom podnesku iznese i argumente o 'valjanom razlogu' i argumente o meritumu.³ Dana 6. oktobra 2009. godine, tužilaštvo je podnelo odgovor na zahtev u vezi s brojem reči, u kojem mu se usprotivilo i zatražilo od Veća da Stanišićevoj odbrani naloži da podnese odvojen zahtev u vezi s 'valjanim razlogom'.⁴ Dana 13. oktobra 2009. godine, Stanišićeva odbrana je zatražila odobrenje da podnese repliku na Odgovor u vezi s brojem reči.⁵ Dana 15. oktobra 2009. godine, Veće je delimično odobrilo Zahtev u vezi s brojem reči i dozvolilo da se u istom podnesku iznesu argumenti i u vezi s 'valjanim razlogom' i u vezi s 'meritumom', ali nije zauzelo nikakv stav o tome postoji li valjan razlog. Veće je takođe odobrilo da broj reči u Podnesku bude povećan na 6.000 i odbilo Zahtev za podnošenje replike. Strane su neformalnim putem obavestene o ovoj odluci. Dana 16. novembra 2009. godine tužilaštvo je zatražilo da broj reči u Odgovoru bude povećan na 4.000 reči.⁶ Stanišićeva odbrana je istog dana neformalnim putem izjavila da se ne protivi Zahtevu tužilaštva za prekoračenje propisanog broja reči. Dana 17. novembra 2009. godine Veće je odobrilo

¹ Podnesak, par. 34.

² Odgovor tužilaštva na Podnesak odbrane u vezi s formom Optužnice, 17. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odgovor), par. 1, 30.

³ Javni zahtev odbrane da u Podnesku u vezi s formom Optužnice prekorači propisani broj reči, 30. septembar 2009. godine (dalje u tekstu: Zahtev u vezi s brojem reči), par. 1, 4, 8.

⁴ Odgovor tužilaštva na Zahtev Jovice Stanišića da u Podnesku u vezi s formom Optužnice prekorači propisani broj reči, 6. oktobar 2009. godine (dalje u tekstu: Odgovor u vezi s brojem reči), par. 1, 13-14.

⁵ Molba odbrane za podnošenje replike na Odgovor tužilaštva na zahtev da se u Podnesku u vezi s formom Optužnice prekorači broj reči, 13. oktobar 2009. godine (dalje u tekstu: Zahtev za podnošenje replike), par. 1-2.

⁶ Hitni zahtev tužilaštva za prekoračenje propisanog broja reči, 16. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Zahtev tužilaštva za prekoračenje propisanog broja reči), par. 2-3.

zahtev tužilaštva za prekoračenje propisanog broja reči i o tome neformalnim putem obavestilo strane u postupku.

II. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

3. Stanišićeva odbrana tvrdi da su u prethodnoj odluci Veća po preliminarnim podnescima odbrane od 14. novembra 2003. godine izostale dalje informacije koje su od ključnog značaja za ocenu da li je Optužnica dovoljno konkretna.⁷ Odbrana tvrdi da se pretpretresni podnesak i uvodna reč tužilaštva sadrže te informacije.⁸ Stanišićeva odbrana tvrdi da Optužnica sadrži znatne nedostatke i da je, bez obzira na to da li je Podnesak podnet na vreme, intervencija sudija neophodna da bi se obezbedilo pravo optuženog na pravično suđenje.⁹ Prema rečima Stanišićeve odbrane, Optužnica “skoro ni po jednom pitanju ne sadrži jasne i konkretne pojedinosti o postupcima optuženog za koje se on tereti, a koje bi omogućile efikasnu pripremu”.¹⁰

4. Stanišićeva odbrana tvrdi da pretpretresni podnesak tužilaštva i uvodna reč pružaju drugačiju sliku nego informacije na kojima se temeljila odluka veća od 14. novembra 2003. godine.¹¹ Prema tvrdnji Stanišićeve odbrane, teza protiv optuženog se u novembru 2003. godine zasnivala na navodima o krivičnoj odgovornosti na osnovu “kvazipolitičke uloge [...] Miloševićeve desne ruke”, dok se čini da se daljim informacijama on tereti krivičnom odgovornošću na osnovu direktne povezanosti s delima neposrednih počinilaca.¹² Stanišićeva odbrana tvrdi da su činjenice na kojima se temelje optužbe za direktno učešće obojice optuženih pravno relevantne za Optužnicu i da ih treba dovoljno konkretno argumentovati.¹³ Stanišićeva odbrana tvrdi da su navodi veoma uopšteni i da u njima nisu opisane “konkretne radnje” optuženog na kojima se zasniva njegova krivična odgovornost.¹⁴ Pored toga, Stanišićeva odbrana ukazuje na izvesne nejasnoće čiji su uzrok “protivrečnosti” između Optužnice, pretpretresnog

⁷ Podnesak, par. 3-4.

⁸ *Ibid.*

⁹ Podnesak, par. 3, 14.

¹⁰ Podnesak, par. 13.

¹¹ Podnesak, par. 4-6.

¹² Podnesak, par. 4-5.

¹³ Podnesak, par. 9-11.

¹⁴ Podnesak, par. 14, 18.

podneska i uvodne reči tužilaštva.¹⁵ Stanišićeva odbrana tvrdi da su optužbe u vezi s navodom o zajedničkom cilju udruženog zločinačkog poduhvata nedopustivo nejasne jer u njima nije tačno naveden okvirni datum kad se taj zločinački cilj razvio u tolikoj meri da je obuhvatio sva krivična dela za koje se optuženi terete u Optužnici.¹⁶ Stanišićeva odbrana uz to dodaje da navodi u Optužnici vezani za ponašanje optuženog i Franka Simatovića nisu dovoljno konkretni.¹⁷

5. Tužilaštvo tvrdi da je Podnesak podnet sa zakašnjenjem od više od godinu dana i da nije pokazan valjan razlog koji bi opravdao to kašnjenje.¹⁸ Tužilaštvo tvrdi da je Stanišićeva odbrana već iznela slične prigovore na Optužnicu i da je Veće te prigovore odbacilo 14. novembra 2003. godine.¹⁹ Tužilaštvo tvrdi da bi Podnesak bilo primerenije rešavati kao zahtev za preispitivanje, pošto su u ranijim prilikama već izneseni slični argumenti.²⁰

6. Što se tiče merituma, tužilaštvo tvrdi da je Stanišićeva odbrana u zabludi kad je reč o razlici između 'pravno relevantnih činjenica' i dokaza, i tvrdi da je Veće ili već rešavalo i presudilo o konkretnim pitanjima koja je iznela Stanišićeva odbrana ili da o njima u Optužnici postoje dovoljni navodi.²¹

III. MERODAVNO PRAVO

7. Pravilo 72(A)(ii) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) predviđa sledeće: "Preliminarni podnesci, to jest podnesci kojima se [...] tvrdi da optužnica sadrži nedostatke u formi [...] podnose se [...] najkasnije trideset dana nakon što je tužilac odbrani obelodanio sav materijal i izjave navedene u pravilu 66(A)(i) i moraju biti rešeni najkasnije šezdeset dana nakon podnošenja, a pre početka uvodnih izlaganja predviđenih pravilom 84". U praksi Međunarodnog suda uvreženo je opšte pravilo da odbrana u vezi s izmenjenom optužnicom ne može pokretati pitanja koja su

¹⁵ Podnesak, par. 22-25.

¹⁶ Podnesak, par. 26.

¹⁷ Podnesak, par. 27-33.

¹⁸ Odgovor, par. 1, 15.

¹⁹ Odgovor, par. 3-4, 16.

²⁰ Odgovor, par. 13.

²¹ Odgovor, par. 19-29.

mogla biti ali nisu pokrenuta u vezi s prvobitnom optužnicom.²² Prema pravilu 127 Pravilnika, Pretresno veće može, nakon što mu je podneskom iznese valjan razlog, produžiti ili skratiti svaki rok predviđen Pravilnikom.

8. U skladu s elementarnim principima optuživanja u krivičnim predmetima, nije dovoljno da se neki zločin u optužnici tereti samo kao opšta kategorija.²³ U skladu sa članom 18(4) Statuta, optužnica mora da sadrži “sažet prikaz činjenica i krivično delo ili dela za koja se optuženi tereti”. Slično tome, pravilo 47(C) Pravilnika predviđa da optužnica, osim imena i ličnih podataka osumnjičenog, mora da sadrži i sažet prikaz činjenica iz predmeta. Obaveza tužilaštva da u optužnici sažeto iznese činjenice u vezi sa svojom argumentacijom mora se tumačiti u kontekstu članova 21(2) i (4)(a) i (b) Statuta. Te odredbe predviđaju da prilikom presuđivanja o optužbama protiv njega, optuženi ima pravo na pravično suđenje te, konkretnije, da bude obavešten o prirodi i razlozima optužbi protiv njega i da raspolaže odgovarajućim vremenom i sredstvima za pripremu odbrane. U praksi Međunarodnog suda, to znači obavezu tužilaštva da navede pravno relevantne činjenice na kojima se temelje optužbe u optužnici, ali ne i dokaze kojima će dokazivati te materijalne činjenice. Stoga pitanje da li su navodi u optužnici dovoljno konkretni zavisi od toga da li su činjenice koje su pravno relevantne za tezu tužioca u optužnici navedene sa dovoljno pojedinosti da optuženi bude jasno obavešten o optužbama protiv njega tako da može da pripremi svoju odbranu.²⁴

IV. DISKUSIJA

9. Veće smatra da je primereno da ukratko iznese dosadašnji tok spora vezanog za Optužnicu u ovom predmetu. Prvobitna optužnica u ovom predmetu podneta je radi potvrde 24. aprila 2003. godine. Sudija Carmel Agius je potvrdio revidiranu verziju Prvobitne optužnice 1. maja 2003. godine. Dana 3. septembra 2003. godine, Stanišićeva

²² *Tužilac protiv Krnojelca*, predmet br. IT-97-25-PT, Odluka o preliminarom prigovoru zbog podneska na formu izmijenjene optužnice, 11. februar 2000. godine, par. 15; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-PT, Odluka o podnošenju replika, 7. jun 2001. godine, par. 7; *Tužilac protiv Delića*, predmet br. IT-04-83-PT, Odluka u vezi s tužiočevim podnošenjem Predložene izmijenjene optužnice i podneskom odbrane u kom se navode nedostaci u izmijenjenoj optužnici, 30. jun 2006. godine, par. 32, 35.

²³ *Tužilac protiv Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-A, Drugostepena presuda, 23. oktobar 2001. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić*), par. 98.

²⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić*, par. 88; v. takođe Odluka po preliminarim prigovorima odbrane, 14. novembar 2003. godine, str. 4-5.

odbrana je podnela preliminarni prigovor u vezi s formom Optužnice. Pretpretresno veće je delimično odobrilo taj prigovor 14. novembra 2003. godine i uputilo tužilaštvo da u roku od 30 dana od te odluke podnese izmenjenu optužnicu. Izmenjena optužnica je podneta 9. decembra 2003. godine. Dana 7. januara 2004. godine, Stanišićeva odbrana je podnela prigovor u kojem tvrdi da Izmenjena optužnica ima nedostatke, koji je Pretpretresno veće odbilo 29. januara 2004. godine. Dana 6. maja 2005. godine, tužilaštvo je zatražilo odobrenje da izmeni Izmenjenu optužnicu. Pretresno veće je izdalo to odobrenje 16. decembra 2005. godine, pa je Druga izmenjena optužnica zavedena 20. decembra 2005. godine. Dana 21. decembra 2005. godine, Stanišićeva odbrana je zatražila odobrenje da uloži žalbu na odluku Pretpretresnog veća od 16. decembra 2005. godine. Pretpretresno veće je 8. februara 2006. godine odbilo da izda odobrenje za ulaganje žalbe. Dana 9. marta 2006. godine, Stanišićeva odbrana je podnela podnesak u vezi s nedostacima u formi Druge izmenjene optužnice. Pretpretresno veće je 12. aprila 2006. godine delimično odobrilo taj podnesak i naložilo tužilaštvu da podnese revidiranu optužnicu. Revidirana druga izmenjena optužnica zavedena je 15. maja 2006. godine. Dana 4. februara 2008. godine, Pretpretresno veće je, na osnovu pravila 73bis(D) Pravilnika, naložilo da se smanji obim Revidirane druge izmenjene optužnice. Dana 11. februara 2008. godine, tužilaštvo je zatražilo odobrenje da dodatno izmeni Optužnicu kako bi bila konkretnija. Dana 4. jula 2008. godine, Pretpretresno veće je odobrilo zahtev tužilaštva. Važeća Optužnica u ovom predmetu, Treća izmenjena optužnica, zavedena je 10. jula 2008. godine.

10. Veće napominje da u roku koji predviđa pravilo 72(A) Pravilnika nije podnet nijedan preliminarni prigovor na Treću izmenjenu optužnicu. Pre nego što se posveti meritumu Podneska, Veće se mora uveriti da je pokazan valjan razlog da Podnesak nije mogao biti podnet u roku predviđenom pravilom 72(A) Pravilnika. Ukoliko neka strana u postupku uspešno pokaže valjan razlog da se neko pitanje pokrene izvan roka predviđenog Pravilnikom, to ne znači da ona nije dužna da se Veću obrati promptno i bez nepotrebnog odgađanja. Nove okolnosti na kojima Stanišićeva odbrana temelji svoje prigovore na Optužnicu proizlaze iz pretpretresnog podneska i uvodne reči tužilaštva. Konačni objedinjeni pretpretresni podnesak tužilaštva podnet je 15. maja 2007. godine. Što se tiče prigovora koji se zasnivaju na pretpretresnom podnesku tužilaštva, Stanišićeva

odbrana nije pokazala da postoji valjan razlog za dostavljanje njenog Podneska više od dve godine nakon podnošenja pretpretresnog podneska. Tužilaštvo je svoju prvu uvodnu reč održalo 28. i 29. aprila 2008. godine, a nova uvodna reč je izneta 9. i 10. juna 2009. godine. Što se tiče prigovora koji se zasnivaju na uvodnoj reči tužilaštva, Stanišićeva odbrana takođe nije pokazala valjan razlog za dostavljanje svog Podneska nekoliko meseci nakon što je tužilaštvo održalo svoju uvodnu reč. Pored toga, Stanišićeva odbrana ne samo što tvrdi da je Optužnica nejasna i uopštena, a da je kasnije obaveštenje možda konkretnije, već i ukazuje na dodatni nedostatak zbog kojeg bi bilo nužno konkretizovati *Optužnicu*.²⁵ S tim u vezi, Pretresno veće podseća na svoju odluku od 17. jula 2007. godine, u kojoj je, u vezi sa zahtevom Stanišićeve odbrane u kojem ona tvrdi da je tužilaštvo u pretpretresnom podnesku na mala vrata izmenilo Optužnicu,²⁶ konstatovalo da optužnica predstavlja primarni optužni instrument i da nijedan drugi optužni instrument ne može dodavati optužbe ili pravno relevantne činjenice koje predstavljaju optužbe.²⁷ Pretpretresni podnesak i uvodna reč sadrže konkretne informacije vezane za tezu na osnovu koje se tereti neki optuženi i mogu da pomognu u pripremama odbrane. Veće s tim u vezi napominje da se krivična odgovornost ocenjuje tako što se utvrđuje da li su izvedeni dokazi dokazali navode iz *Optužnice*, a ne iz pretpretresnog podneska ili uvodne reči. Načelno govoreći, ni pretpretresni podnesak ni uvodna reč ne mogu učiniti optužnicu manjkavom.

11. Veće na kraju konstatuje da Stanišićeva odbrana nije podnela preliminarni podnesak o nedostacima u formi Optužnice u roku predviđenom pravilom 72(A) Pravilnika i da nije pokazala valjan razlog zašto njen Podnesak nije mogao biti podnet u roku predviđenom pravilom 72(A) Pravilnika.

V. DISPOZITIV

12. Iz gorenavedenih razloga, Veće **ODBIJA** Podnesak.

²⁵ Podnesak, par. 34.

²⁶ Zahtev odbrane da se konstatuje da je Pretpretresni podnesak tužilaštva u suprotnosti sa članom 21, pravilom 65terE(ii) (Dodatni svedoci) i pravilom 50 (Izmena optužnice) i Molba za odobrenje da prekorači dopušteni broj stranica, 5. jun 2007. godine, par. 6.

²⁷ Odluka po zahtevu odbrane da se odbaci završni pretpretresni podnesak tužilaštva od 2. aprila 2007, 17. jul 2007. godine, par. 18.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna verzija na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Alphons Orie,
predsedavajući sudija

Dana 29. marta 2010. godine
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]